

สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยเรื่อง "การเตรียมครูสังคัมภีการระดับมัธยมศึกษาของคณะครุศาสตร์" นี้ มีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาหลักสูตรครุศาสตร์บัณฑิต ๕ ปี แผนกมัธยมศึกษา สาขาการสอนสังคัมภีการของคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ว่า การจัดโปรแกรมการเตรียมครูสังคัมภีการทางด้านวิชาการนั้น นิสิตจะนำไปใช้ในการสอนสังคัมภีการระดับมัธยมศึกษาได้มากน้อยเพียงไร โดยศึกษาจากความคิดเห็นของบัณฑิตครุศาสตร์ และนิสิตฝึกสอน ซึ่งเลือกเรียนสังคัมภีการเป็นวิชาเอก นอกจากนั้นต้องการทราบว่าบุคคลทั้ง ๒ ประเภทคือบัณฑิตครุศาสตร์ และนิสิตฝึกสอน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับโปรแกรมการเตรียมตัวทางด้านวิชาการสอดคล้องหรือแตกต่างกันอย่างไร ผลการวิจัยนี้อาจเป็นแนวคิดที่จะปรับปรุงโปรแกรมการเตรียมครูสังคัมภีการระดับมัธยมศึกษาของคณะครุศาสตร์ต่อไป

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูล โดยการส่งแบบสอบถามแบบประมาณค่า (rating scale) และแบบแสดงความคิดเห็นโดยเสรี (open-end) ไปยังบัณฑิตครุศาสตร์ และนิสิตฝึกสอน ซึ่งเลือกเรียนวิชาสังคัมภีการเป็นวิชาเอก ในแบบสอบถามของบัณฑิตครุศาสตร์และนิสิตฝึกสอนนั้น ได้ตามข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ตามความคิดเห็นเกี่ยวกับหมวดวิชาการศึกษาทั่วไป หมวดวิชาครู หมวดวิชาเฉพาะ หมวดวิชาเลือกเสรี การฝึกสอน กิจกรรมเสริมหลักสูตร และความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะ เพื่อการปรับปรุงโปรแกรมการเตรียมครูสังคัมภีการระดับมัธยมศึกษาของคณะครุศาสตร์

ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามทั้งหมด ๓๒ ชุด เป็นแบบสอบถามบัณฑิตครุศาสตร์ ๓๔ ชุด ได้รับคืนมา ๓๔ ชุด คิดเป็นร้อยละ ๘๘.๐๐ เป็นแบบสอบถามนิสิตฝึกสอน ๓๑ ชุด ได้รับคืนมา ๒๖ ชุด คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๐๕ ข้อมูลเหล่านี้ได้นำมาวิเคราะห์ดังนี้

- ก. ลีดคำตอบ เป็นร้อยละ
- ข. หามัชฌิมเลขคณิตเพื่อหาค่าเฉลี่ยของความคิดเห็น
- ค. นำค่าเฉลี่ยของคำตอบมาเทียบกับอันควม โดยถือเกณฑ์ดังนี้
ค่าเฉลี่ยระหว่าง ๑.๐๐-๑.๕๕	ถือว่า	น้อยที่สุด	หรือ	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง ๑.๕๖-๒.๕๕	ถือว่า	น้อย	หรือ	ไม่เห็นด้วย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง ๒.๕๖-๓.๕๕	ถือว่า	ปานกลาง	หรือ	ไม่แน่ใจ
ค่าเฉลี่ยระหว่าง ๓.๕๖-๔.๕๕	ถือว่า	มาก	หรือ	เห็นด้วย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง ๔.๕๖-๕.๐๐	ถือว่า	มากที่สุด	หรือ	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
- ง. รวบรวมความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ นำเสนอเป็นแบบตารางและความเรียง

เมื่อได้รวบรวมผลของการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมด ได้ค้นพบสิ่งสำคัญดังนี้

ข้อมูลส่วนตัวของบัณฑิตครูศาสตร์

บัณฑิตครูศาสตร์ซึ่งเลือกเรียนวิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาเอก และสำเร็จการศึกษาหลักสูตรระดับปริญญาตรีโครงการ ๔ ปี (ภาคปกติ) ของคณะครูศาสตร์ ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๐๓ - ๒๕๑๒ รวมทั้งสิ้น ๑๔๔ คน แต่บัณฑิตครูศาสตร์ทั้ง ๑๔๔ คนนี้ได้ทำหน้าที่เป็นอาจารย์สอนวิชาสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษาและสอนแบบสอนตามในการวิจัยครั้งนี้จำนวน ๓๔ คน บัณฑิตครูศาสตร์ทั้งหมดนี้เป็นผู้ที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา ๒๕๐๓ จำนวน ๒ คน เป็นผู้ที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา ๒๕๐๔ จำนวน ๔ คน เป็นผู้ที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา ๒๕๐๕ จำนวน ๑๑ คน เป็นผู้ที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา ๒๕๑๐ จำนวน ๕ คน เป็นผู้ที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา ๒๕๑๑ จำนวน ๓ คน และเป็นผู้ที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา ๒๕๑๒ จำนวน ๕ คน บัณฑิตครูศาสตร์ ๓๔ คนนี้เป็นอาจารย์สอนหมวดวิชาสังคมศึกษาโรงเรียนรัฐบาล ๒๖ คน โรงเรียนราษฎร์ ๔ คน ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา อุดรราชธานี ชนบุรี อยุธยา สมุทรสงคราม

จะเชิงเทรา กายสินธุ์และนครราชสีมา ระดับชั้นการสอนคือประถมศึกษาปีที่ ๓
 ๔ คน มีระบบศึกษาตอนต้น ๒๐ คน มีระบบศึกษาตอนปลาย ๙ คน มีระบบศึกษาตอนต้น
 และตอนปลาย ๓ คน ใ้สอนวิชาภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ หน้าที่พลเมือง ศิลปกรรม
 จำนวน ๑๕ คน สอนวิชาภูมิศาสตร์ประวัติศาสตร์จำนวน ๕ คน สอนวิชาภูมิศาสตร์
 หน้าที่พลเมือง ศิลปกรรม จำนวน ๒ คน สอนวิชาประวัติศาสตร์จำนวน ๒ คน สอน
 วิชาภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ ศิลปกรรมจำนวน ๑ คน และสอนวิชาประวัติศาสตร์
 หน้าที่พลเมือง ศิลปกรรม จำนวน ๑ คน นอกจากสอนวิชาหมวดสังคมศึกษาแล้ว บัณฑิต
 ศึกษาศาสตร์ยังสอนวิชาอื่น ๆ อีกด้วย ได้แก่ภาษาอังกฤษ ภาษาฝรั่งเศส ภาษาไทย
 และพลศึกษา

บัณฑิตรัฐศาสตร์ ๓๔ คนนี้เลือกศึกษาหมวดวิชาโทคือ วิชาภาษาอังกฤษ
 จำนวน ๒๐ คน วิชาภาษาฝรั่งเศสจำนวน ๕ คน วิชาภาษาไทยจำนวน ๔ คน วิชา
 พลศึกษาจำนวน ๑ คน ใ้ให้เหตุผลว่าวิชาโทที่ศึกษาไปสงเสริมการสอนสังคมศึกษา
 จำนวน ๒๕ คน และวิชาโทที่ศึกษาไปไม่สงเสริมการสอนสังคมศึกษาจำนวน ๕ คน
 หมวดวิชาการศึกษาทั่วไป

บัณฑิตรัฐศาสตร์ จำนวน ๓๕ คนและมีสิทธิสอนจำนวน ๒๖ คน รวมทั้งสิ้น
 ๕๐ คน แสดงความกตัญญูเห็นเกี่ยวกับคุณค่าและประโยชน์ของวิชาในหมวดวิชาการศึกษา
 ทั่วไปที่มีต่อการสอนสังคมศึกษาระดับมัธยม ตรงกับเป็นส่วนใหญ่ว่าวิชาที่มีคุณค่าและ
 ประโยชน์อยู่ในระดับมากได้แก่วิชาภาษาไทย ภาษาอังกฤษ ประมวลวิชาประวัติศาสตร์
 สาขาสังคมศาสตร์ ประวัติศาสตร์สากล จิตวิทยาทั่วไป ชรรถวิทยา ส่วนวิชาที่เห็นว่ามี
 คุณค่าและประโยชน์ในระดับปานกลางได้แก่ประมวลวิชาวิทยาศาสตร์ภาษา สังคม
 วิทยาเบื้องต้น เศรษฐศาสตร์สากลประยุกต์ วิธีวิจัยสื่อและห้องสมุด สุขศึกษาสำหรับ
 คนและชุมชน และวิชาที่เห็นว่ามีคุณค่าและประโยชน์ในระดับน้อยได้แก่ปรัชญา
 ประมวลวิชาคณิตศาสตร์ สังคมนิยม ศิลปนิยม สติปัญญาเบื้องต้น กิจกรรมทาง
 พลศึกษา สำหรับวิชาวัฒนธรรมไทยและประมวลวิชาวิทยาศาสตร์ ชีวภาพ
 ทั้ง ๒ ฝ่ายมีความกตัญญูเห็นต่างกัน ซึ่งบัณฑิตรัฐศาสตร์ เห็นว่ามีคุณค่า และ

ประโยชน์อยู่ในระดับมากและปานกลางตามลำดับ แต่นิสิตฝึกสอนเห็นว่าทั้ง
๒ วิชานั้นมีคุณค่าและประโยชน์อยู่ในระดับปานกลาง

บัณฑิตครูศาสตร์ จำนวน ๑๔ คน และนิสิตฝึกสอน จำนวน ๒๖ คน
รวมทั้งสิ้น ๔๐ คน แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของการจัดเนื้อหา
หาความรู้วิชาต่าง ๆ ในหมวดวิชาการศึกษาทั่วไปที่จะเป็นพื้นฐานความรู้ใน
การสอนสังคมศึกษาระดับมัธยม ตรงกันเป็นส่วนใหญ่ว่าวิชาที่เห็นควยว่าจัดเนื้อหา
ความรู้เหมาะสมได้แก่ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ ประมวลวิชาประวัติศาสตร์สากล
ประมวลวิชาภูมิศาสตร์สากล สังคมวิทยาเบื้องต้น วิชาโถงหนังสือและห้องสมุด
จิตวิทยาทั่วไป ส่วนวิชาที่ไม่แน่ใจว่าจะจัดเนื้อหาความรู้ไว้เหมาะสมได้แก่
ประมวลวิชาวิทยาศาสตร์ภาษา ประมวลวิชาวิทยาศาสตร์ชีวภาพ ปรัชญา ๑
ประมวลวิชาคณิตศาสตร์ สังคีตนิยม สถิติเบื้องต้น กิจกรรมทางพลศึกษา สำหรับ
วิชาวัฒนธรรมไทย เศรษฐศาสตร์สากลประยุกต์ สุขศึกษาสำหรับตนและชุมชน
และธรรมวิทยา ทั้งบัณฑิตครูศาสตร์และนิสิตฝึกสอนมีความเห็นต่างกัน ถ้าหาก
หนึ่ง เห็นควยว่าจัดเนื้อหาเหมาะสม อีกพวกหนึ่งจะแสดงความเห็นว่าเป็นไม่
หรือไม่เห็นควย

ความคิดเห็นของบัณฑิตครูศาสตร์และนิสิตฝึกสอนเกี่ยวกับเนื้อหาความรู้
เรื่องที่จะเพิ่มเติมเข้าไปในวิชาต่าง ๆ ของหมวดวิชาการศึกษาทั่วไป ผู้วิจัยพบ
ว่าบัณฑิตครูศาสตร์จำนวน ๑๑ คน และนิสิตฝึกสอนจำนวน ๒๔ คน รวมเป็น ๓๕
คน ส่วนใหญ่แสดงความเห็นว่าเนื้อหาความรู้ที่จัดไว้ในวิชาต่าง ๆ ของหมวดวิชา
การศึกษาทั่วไปจัดไว้เหมาะสมดีแล้ว ไม่ต้องเพิ่ม แต่ยังมีผู้คอนแบบสอบถามบาง
ส่วนเห็นว่าควรที่จะเพิ่มเติมเนื้อหาความรู้บางเรื่อง เช่น วิชาภาษาอังกฤษ ควร
จะเพิ่มทักษะการอ่านหนังสือเกี่ยวกับวิชาสังคมศึกษา หรือวิชาการใช้หนังสือและ
ห้องสมุด ควรจะเพิ่มทักษะการสำรวจหนังสือที่จะนำไปใช้ประกอบการสอนสังคม
ศึกษา เป็นต้น

ความคิดเห็นของบัณฑิตกฤตศาสตร์ จำนวน ๓๑ คน และนิสิตฝึกสอนจำนวน ๒๒ คน เกี่ยวกับการคัดเลือกหาความรู้บางเรื่องออกจากวิชาต่าง ๆ ของหมวดวิชาการศึกษาทั่วไป ส่วนใหญ่เห็นว่าเนื้อหาของวิชาในหมวดนี้เหมาะสมก็ไม่ต้องคัดเลือกหาความรู้เรื่องใดออก แต่ก็ยังมีผู้แสดงความคิดเห็นส่วนน้อยเห็นว่าควรที่จะคัดเลือกหาความรู้บางเรื่องออก เช่น ภาษามาลีส์สันสกฤตออกจากวิชาภาษาไทย และปรมาณูออกจากวิชาประมวลวิชาวิทยาศาสตร์กายภาพ เป็นต้น

ผู้วิจัยศึกษาถึง เรื่องการคัดเลือกวิชาบางวิชาออกจากหมวดวิชาการศึกษาทั่วไป พบว่าบัณฑิตกฤตศาสตร์และนิสิตฝึกสอน จำนวน ๒๒ คน จาก ๕๙ คน หรือร้อยละ ๓๘.๕ ให้ความเห็นว่าไม่ควรคัดเลือกวิชาใดออกจากหมวดวิชาการศึกษาทั่วไปเลย โดยอ้างเหตุผลว่าทุกวิชาล้วนจำเป็นที่ครูควรศึกษา เพื่อจะได้นำไปใช้ประกอบการสอนวิชาสังคมศึกษาโดย่างไม่มากก็น้อย และผู้แสดงความคิดเห็นอีกจำนวน ๓๕ คน เห็นว่าควรที่จะคัดเลือกบางวิชาออกเสียบ้าง ถ้าไม่คอยได้นำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน หรือประกอบการสอนสังคมศึกษา เช่น สังกิตินิยม และประมวลวิชาคณิตศาสตร์ เป็นต้น

ความคิดเห็นของบัณฑิตกฤตศาสตร์ จำนวน ๓๔ คน และนิสิตฝึกสอนจำนวน ๒๒ คน รวมทั้งสิ้น ๕๖ คน เกี่ยวกับการเพิ่มวิชาในหมวดวิชาการศึกษาทั่วไป ผลปรากฏว่าบัณฑิตกฤตศาสตร์และนิสิตฝึกสอนจำนวน ๓๙ คน เห็นว่าไม่ควรเพิ่มวิชาใดในหมวดวิชาการศึกษาทั่วไป โดยให้เหตุผลว่าเหมาะสมก็แล้ว ควรเน้นตัวหมวดวิชาเฉพาะดีกว่า แต่ก็ยังมีผู้แสดงความคิดเห็นบางส่วนเห็นว่าควรเพิ่มบางวิชาเพื่อจะได้นำความรู้พื้นฐานไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน และมีความรู้กว้างขวางหลาย ๆ ด้าน เช่น วิชากฎหมายเบื้องต้นสำหรับประชาชน กฎหมายรัฐธรรมนูญ การเข้าสังคม และสภาพปัจจุบันของไทยทางการ เมืองและ เศรษฐกิจ เป็นต้น

ความคิดเห็นของบัณฑิตกฤษฎาสรและนิสิตฝึกสอนเกี่ยวกับข้อบกพร่องหรือจุดอ่อนของหมวดวิชาการศึกษาทั่วไป ผู้วิจัยพบว่าบัณฑิตกฤษฎาสร จำนวน ๕ คน และนิสิตฝึกสอน จำนวน ๕ คน รวมทั้งสิ้น ๑๐ คน เห็นว่าหมวดวิชาการศึกษาทั่วไปไม่มีข้อบกพร่องเลย แต่บัณฑิตกฤษฎาสรและนิสิตฝึกสอนส่วนมากคือ จำนวน ๘๖ คน เห็นว่าหมวดวิชาการศึกษาทั่วไปยังมีข้อบกพร่องหรือจุดอ่อนหลายด้าน (ก) การจัดวิชาต่าง ๆ ไม่ค่อยมีความสัมพันธ์กันเองกัน อีกทั้งจำนวนวิชาที่มีมากเกินไปจนเกินไป จำเป็น ไม่ค่อยสอดคล้องกับการนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน (ข) เนื้อหาวิชายังไม่ได้อัดแน่นเท่าที่ควร บางวิชาเนื้อหาเกินไป บางวิชาเนื้อหาน้อยไป ขอบข่ายของเนื้อหาวิชากว้างขวางเกินไปขาดความลึกซึ้งทำให้ไม่รู้อะไรจริง บางวิชาเนื้อหาคล้ายกัน และผู้เรียนก็ไม่ทราบขอบ ขอบของเนื้อหาวิชาหรือหลักสูตรของแต่ละวิชา (ค) จำนวนเวลาเรียน บางวิชาไม่ได้เรียนเต็มเวลา เวลาเรียนในบางชั่วโมงได้เนื้อหาไม่ชอบมาก (ง) อาจารย์ผู้สอนไม่ได้แนะนำนิสิตเห็นความสำคัญและคุณค่าของวิชาที่เรียน และอาจารย์ผู้สอนบางวิชาไปไม่ได้ให้ความรู้แก่นิสิตอย่างเพียงพอ

บัณฑิตกฤษฎาสรจำนวน ๓๐ คน และนิสิตฝึกสอนจำนวน ๓๐ คน รวมทั้งสิ้น ๖๐ คน แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อดีของหมวดวิชาการศึกษาทั่วไปไว้ว่าให้ความรู้ทั่วไปหลายด้าน นับว่าเป็นพื้นฐานทางด้านวิชาการสำหรับการเป็นครูสั่งสอนศึกษา และเป็นพื้นฐานในการค้นคว้าศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม ส่งเสริมความสนใจพิเศษ ซึ่งอาจเลือกสิ่งที่สนใจขึ้นมาเป็นงานอดิเรกได้ และบางวิชานำไปใช้ประโยชน์ได้ดีในชีวิตประจำวัน

บัณฑิตกฤษฎาสรจำนวน ๒๖ คน และนิสิตฝึกสอนจำนวน ๒๖ คน ต้องการให้มีการเปลี่ยนแปลงหมวดวิชาการศึกษาทั่วไปในด้านการจัดเนื้อหาวิชาว่า ควรคำนึงถึงประโยชน์ที่นิสิตจะนำไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน พร้อมทั้งส่งเสริมอาชีพการสอนสั่งสอนศึกษาด้วย ควรจัดเนื้อหาวิชาต่าง ๆ ให้สัมพันธ์และสอดคล้องกันเองกับหมวดวิชาการศึกษาทั่วไปควรจัดแบ่งเป็นแบบแผน (Pattern) สำหรับนิสิตที่เลือกเรียนวิชาเอกแต่ละสาขา ควรคัดบางวิชาที่มีประโยชน์น้อยออกเพื่อจะได้เรียน

เนื้อหาวิชาเอกมากขึ้น หรือไม่ถ่วงบางวิชา เนื้อหาวิชาด้อย ๆ ทั่ว เช่น :
สังคมนิยม ศิลปนิยม ควรจัดวิชาทางด้านสังคมศาสตร์ เป็นวิชาบังคับในหมวด
วิชาการศึกษาทั่วไปเพิ่มขึ้น นอกจากนั้นในการเรียนวิชาเหล่านี้ควรจะมีกิจกรรม
หรือทำงานพิเศษมาก ๆ ไม่ควรฟังการบรรยายอย่างเดียว ทั้งควรจัดสัดส่วน
จำนวนวิชาให้พอเหมาะและสัมพันธ์กับหมวดวิชาอื่น ๆ

หมวดวิชาครู

บัณฑิตครูศาสตร์ จำนวน ๑๔ คน และนิสิตฝึกสอนจำนวน ๒๖ คน
รวมทั้งสิ้น ๔๐ คน แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณค่าและประโยชน์ของวิชาในหมวด
วิชาครูที่มีต่อการสอนสังคมศึกษาระดับมัธยม ตรงกันเป็นส่วนใหญ่ว่าวิชาที่มีคุณค่า
และประโยชน์อยู่ในระดับมากได้แก่วิชาจิตวิทยาการศึกษาเบื้องต้น พัฒนาการวัยรุ่น
การวัดและประเมินผลทางการศึกษา ประมวลการเรียนรู้ในโรงเรียนมัธยม การสอน
สังคมศึกษาในโรงเรียนมัธยม การศึกษากับสังคม โสภศาสตร์ศึกษาเบื้องต้น และวิชา
ที่มีคุณค่าและประโยชน์อยู่ในระดับปานกลางคือวิชาปฐมนิเทศทางการศึกษา สำหรับ
วิชาการมัธยมศึกษา การฝึกสอน ทั้ง ๒ ฝ่ายมีความคิดเห็นต่างกันแต่ถึงอย่างไรก็
ใกล้เคียงกัน ซึ่งมีบัณฑิตครูศาสตร์เห็นว่าการมัธยมศึกษาและการฝึกสอนมีคุณค่าและ
ประโยชน์อยู่ในระดับปานกลาง และมากที่สุดความสำคัญ แต่นิสิตฝึกสอนเห็นวิชา
ทั้ง ๒ วิชานั้นมีคุณค่าและประโยชน์อยู่ในระดับมาก

บัณฑิตครูศาสตร์ จำนวน ๑๔ คน และนิสิตฝึกสอนจำนวน ๒๖ คน รวม
ทั้งสิ้น ๔๐ คน ต่างก็มีความเห็นตรงกันว่าวิชาต่าง ๆ ในหมวดวิชาครูจัดเนื้อหา
ความรู้ไว้เหมาะสมที่จะช่วยให้เป็นครูสังคมศึกษาระดับมัธยมที่ดี แต่สำหรับวิชา
การฝึกสอนบัณฑิตครูศาสตร์ เห็นควยอยอย่างยิ่งว่าจัดได้เหมาะสมที่จะช่วยให้
เข้าใจ เรื่อง การเป็นครูสังคมศึกษาระดับมัธยม

ความคิดเห็นของบัณฑิตครูศาสตร์และนิสิตฝึกสอนเกี่ยวกับเนื้อหาความรู้
เรื่องที่ต้องการเพิ่มเข้าไปในวิชาต่าง ๆ ของหมวดวิชาครู ผู้วิจัยพบว่าบัณฑิตครูศาสตร์

จำนวน ๓๔ คน และนิสิตฝึกสอนจำนวน ๒๑ คน รวมทั้งสิ้น ๕๕ คน ส่วนใหญ่เห็นว่าแต่ละวิชาในหมวดวิชาครูจัดเนื้อหาความรู้พอเพียงสำหรับผู้ที่จะเป็นครูระดับมัธยมศึกษาแล้ว ไม่ต้องเพิ่มเรื่องใดเลย แต่ผู้ตอบแบบสอบถามบางส่วนเห็นว่าควรจะมีเนื้อหาความรู้ในเรื่องเกี่ยวกับบทบาทการศึกษาไทย ความเคลื่อนไหวของการศึกษาในปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคต หลักสูตรของโรงเรียนมัธยมประเภทต่าง ๆ สาธิตวิธีการสอนแบบใหม่ให้เห็นสภาพการเรียนการสอนที่แท้จริง เป็นต้น

บัณฑิตครุศาสตร์ จำนวน ๓๒ คน และนิสิตฝึกสอนจำนวน ๑๖ คน แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดเนื้อหาความรู้บางเรื่องออกจากวิชาต่าง ๆ ของหมวดวิชาครู ส่วนใหญ่เห็นว่าไม่ควรจัดเนื้อหาความรู้ที่นอกจากวิชาต่าง ๆ ของหมวดวิชาครูเลย เพราะเป็นเนื้อหาความรู้ที่มีประโยชน์นำไปใช้ปฏิบัติได้และเป็นสิ่งที่ครูควรรู้อยู่แล้ว แต่มีบางวิชาที่เนื้อหาบางเรื่องซ้ำซ้อนกัน เช่น ประมวลการเรียนในโรงเรียนมัธยม และการมัธยมศึกษาควรจะนำเนื้อหาที่ซ้ำกันนั้นมารวมกันในวิชาใดวิชาหนึ่ง เพียงวิชาเดียว

ในเรื่องการตัดวิชาบางวิชาออกจากหมวดวิชาครู ผู้วิจัยพบว่าบัณฑิตครุศาสตร์จำนวน ๓๑ คน หรือร้อยละ ๙๖.๕๗ และนิสิตฝึกสอนจำนวน ๑๓ คน หรือร้อยละ ๘๐.๖๒ เห็นว่าไม่ควรตัดวิชาใดออกจากหมวดวิชาครูเลย โดยให้เหตุผลว่าทุกวิชาช่วยให้เข้าใจกระบวนการเรียนการสอนทั้งสิ้น แต่มีบัณฑิตครุศาสตร์และนิสิตฝึกสอนอีกบางส่วนเห็นว่าควรตัดวิชาการศึกษาขั้นสูงกับสังคม ปฐมปี เทศทางการศึกษา การมัธยมศึกษา โดยให้เหตุผลว่าวิชาเหล่านี้เป็นเนื้อหาความรู้ที่ซ้อนทับกับบางวิชาที่จัดไว้แล้วในหมวดวิชาครู

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเพิ่มวิชาในหมวดวิชาครู มีบัณฑิตครุศาสตร์ ๓๑ คนและนิสิตฝึกสอน ๑๐ คน เห็นว่าการจัดวิชาที่จะช่วยให้นิสิตเป็นครูที่ดีนั้นมีปริมาณเพียงพอแล้วไม่ต้องเพิ่มอีกแล้ว แต่ผู้ตอบแบบสอบถามอีกบางส่วนเห็นว่าควรเพิ่มวิชาปรัชญาการศึกษา กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน

จิตวิสัยเกี่ยวกับงานและการวิจัย เนื้อหาหลักสูตร แบบเรียน จะได้ส่งเสริมให้มีความ
รู้หมวดวิชาครูยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยได้ศึกษาถึงความรู้อาจารย์ของบัณฑิตครูศาสตร์และนิสิตฝึกสอน
เกี่ยวกับเนื้อหาหมวดวิชาครู ปรากฏผลว่าส่วนใหญ่มีความรู้อาจารย์ในเนื้อหา
หมวดวิชาเคมี ๒ รายการที่บัณฑิตครูศาสตร์และนิสิตฝึกสอนไม่แน่ใจและไม่เห็น
ความว่าจะมีความรู้อาจารย์จริงไต่แก่ ประวัติและปรัชญาการศึกษา หลักการ
ศึกษา การประเมินหลักสูตรในโรงเรียนมัธยม การประเมินผลความก้าวหน้าของ
นักเรียน เพื่อให้บรรลุความมุ่งหมายของการศึกษา การสร้างแบบทดสอบชนิดต่าง ๆ
และการวางแผนบทเรียนและหน่วยการสอน

ความกึกเห็นของบัณฑิตครูศาสตร์และนิสิตฝึกสอน เกี่ยวกับข้อบกพร่องหรือ
จุดอ่อนของหมวดวิชาครู ผู้วิจัยพบว่าผู้แสดงความคิดเห็นจำนวน ๔ คนเห็นว่า
หมวดวิชาครูไม่มีขอบเขตของเลข แต่มีบัณฑิตครูศาสตร์จำนวน ๒๑ คนและนิสิต
ฝึกสอนจำนวน ๑๖ คน รวม ๓๗ คน เห็นว่าหมวดวิชาครูยังมีข้อบกพร่องหรือจุดอ่อน
๒ ด้าน (ก) เนื้อหาวิชาบางวิชายังมีเนื้อหาซับซ้อนเกินไปนิสิตไม่สนใจในการเรียน
เท่าที่ควร (ข) วิธีการสอน บางวิชายังอยู่ในวงแคบเกินไป นิสิตรู้อะไรไม่มาก
ไปกล่าวคำบรรยาย มีกิจกรรมประจำวิชาน้อย ไม่ค่อยมีภาคปฏิบัติอย่างแท้จริง
นอกจากการฝึกสอน ส่วนมากจะ เน้นทฤษฎีซึ่งกันบ้างก็มีประโยชน์แต่การค้นคว้า
ศึกษาค้นคว้าเอง การสอนมักจะเป็นแบบบรรยาย และบางวิชาไม่ได้ให้เนื้อหา
ครบตามหนังสือของกรม

บัณฑิตครูศาสตร์จำนวน ๒๖ คน และนิสิตฝึกสอนจำนวน ๑๖ คน รวม
ทั้งสิ้น ๔๒ คน แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อดีของหมวดวิชาครูว่าให้ความรู้ต่าง ๆ
เป็นการเสริมทฤษฎีพร้อมที่จะเป็นครูที่ดีในอนาคต ช่วยให้เข้าใจกระบวนการ
เรียนการสอนดีขึ้น เนื้อหาความรู้ทุกเรื่องนำไปใช้ ประโยชน์ในการสอนได้
ให้ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการศึกษา อาจารย์สอนดีทุกท่านได้เนื้อหาความรู้มาก

ที่สุด ทำให้มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อนักเรียน เพื่อนร่วมงาน และผู้บังคับบัญชา เพราะเข้าใจพฤติกรรมของบุคคลได้ประสบการณ์ทั้งทางตรงและทางอ้อมเกี่ยวกับการเรียนการสอนคือ ได้เรียนภาคทฤษฎีต่าง ๆ แล้วนำไปประยุกต์ใช้ในการฝึกสอน สามารถเข้าใจการวางแผนงานต่าง ๆ เกี่ยวกับการศึกษา และช่วยให้ผู้เรียนเตรียมพร้อมที่จะเผชิญกับปัญหาที่จะเกิดขึ้น

บัณฑิตครูศาสตร์จำนวน ๒๔ คน และนิสิตฝึกสอนจำนวน ๑๘ คน รวมทั้งสิ้น ๔๒ คน ต้องการให้มีการเปลี่ยนแปลงหมวดวิชาครู เกี่ยวกับการจัดเนื้อหาวิชาคือควรสอนให้มีความต่อเนื่องกัน วิชาใดควรเรียนก่อนหลังจัดให้สอดคล้องสัมพันธ์กัน รวมเนื้อหาบางเรื่องที่มีซ้อนหรือคล้ายกันในวิชาใดเรียนวิชาเดียวควรมีการเตรียมตัวเกี่ยวกับระเบียบข้าราชการพลเรือน ควรให้นิสิตได้ศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองมาก ๆ ควรมีการเรียนโดยแบ่งเป็นกลุ่มย่อย ๆ จะได้มีการอภิปรายกัน เพราะเนื้อหาวิชาครูเหมาะสมอย่างยิ่งที่จะนำมาแสดงความคิดเห็นแลเปลี่ยนความรู้กัน และขอสอบการออกแบบเรียงความในรูปปัญหา ให้นิสิตได้หาวิธีการแก้ไขโดยนำความรู้ภาคทฤษฎีที่เรียนมาใช้ นอกจากนั้นควรมีการสอนเกี่ยวกับงานของครูประจำชั้นอย่างละเอียด เช่น การทำสมุดบัญชีเรียกชื่อสมุดรายงานประจำตัวนักเรียน สมุดประจำชั้น ต.๒ ก. เป็นต้น

หมวดวิชาเฉพาะ (สาขาวิชาเอก)

ผู้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพและประโยชน์ของวิชาต่าง ๆ ในหมวดวิชาเฉพาะที่มีผลการสอนสัมฤทธิ์ผลในระดับมัธยมจำนวน ๖๐ คน เป็นบัณฑิตครูศาสตร์ ๓๔ คน นิสิตฝึกสอน ๒๖ คน ต่างก็มีความเห็นตรงกันเป็นส่วนใหญ่ว่าวิชาต่าง ๆ ในหมวดวิชาเฉพาะมีคุณภาพและประโยชน์ต่อการสอนสัมฤทธิ์ผลอยู่ในระดับมาก เช่น หลักภูมิศาสตร์ หน้าที่พลเมือง ภูมิศาสตร์ซีกโลกภาคเหนือ ภูมิศาสตร์ซีกโลกภาคใต้ ประวัติศาสตร์ยุโรป ประวัติศาสตร์อเมริกา และ

ภูมิศาสตร์ เศรษฐกิจและการเมืองของไทย สำหรับวิชาประวัติศาสตร์ไทย
บัณฑิตกรุศาสตร์ เห็นว่ามีคุณค่าและประโยชน์มากที่สุด แต่มีสืตฝึกสอนเห็นว่า
มีคุณค่าและประโยชน์มาก และวิชาประวัติศาสตร์ เอเชียซึ่งมีบัณฑิตกรุศาสตร์ เห็น
ว่ามีคุณค่าและประโยชน์ปานกลาง แต่มีสืตฝึกสอน เห็นว่ามีคุณค่าและประโยชน์
มากต่อการสอนสังคมศึกษา

บัณฑิตกรุศาสตร์ ๓๔ คน และมีสืตฝึกสอน ๒๒ คน รวมทั้งสิ้น ๕๖ คน
ต่างก็เห็นทวยว่าวิชาต่าง ๆ ในหมวดวิชา เฉพาะ จัก เนื้อหาความรู้ไว้ เหมาะสม
ที่จะนำไปใช้สอนสังคมศึกษาในระดับมัธยมได้ก็

ความคิดเห็นของบัณฑิตกรุศาสตร์ ๓๔ คน และมีสืตฝึกสอน ๒๒ คน
เกี่ยวกับการเพิ่ม เนื้อหาความรู้ในวิชาต่าง ๆ ของหมวดวิชา เฉพาะ ส่วนใหญ่
เห็นว่าควรเพิ่ม เนื้อหารายละเอียดในวิชาต่าง ๆ ของหมวดวิชา เฉพาะให้มาก
ยิ่งขึ้น จะไร้มีความรู้ทางสังคมศึกษาอย่างสมบูรณ์สามารถสอนนักเรียนได้อย่าง
มีประสิทธิภาพ

บัณฑิตกรุศาสตร์จำนวน ๓๓ คนและมีสืตฝึกสอนจำนวน ๑๔ คน รวมทั้งสิ้น
๔๗ คน แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการตัด เนื้อหาความรู้บาง เรื่องออกจากวิชา
ต่าง ๆ ของหมวดวิชา เฉพาะว่า ไม่ควรตัดเนื้อหา เรื่องใดออกเลย มีแต่จะเพิ่ม
รายละเอียดให้ลึกซึ้ง เพราะ เนื้อหาความรู้ทุก เรื่องที่เรียนไปสามารถนำไปใช้ได้
ในการสอนสังคมศึกษาระดับมัธยม ถ้ายังไปตัดเนื้อหาจะยิ่งทำให้สืตได้รับความรู้
น้อยลง

ผู้วิจัยศึกษาถึง เรื่องการตัดบางวิชาออกจากหมวดวิชา เฉพาะพบว่า
ผู้ตอบแบบสอบถามไม่ต้องการให้ตัดวิชาใดออกเลย โดยให้เหตุผลว่าจำนวนวิชา
บังคับในหมวดนี้น้อยมาก และทุกวิชาใช้ในการสอนสังคมศึกษาได้ทั้งหมด

เกี่ยวกับการเพิ่มวิชาในหมวดวิชา เฉพาะ ผู้แสดงความคิดเห็นบางส่วน
เห็นว่าไม่ต้องเพิ่มวิชาใด แต่ส่วนใหญ่คือบัณฑิตกรุศาสตร์จำนวน ๒๐ คน และ

นิสิตฝึกสอนจำนวน ๑๔ คน เห็นว่าหมวดวิชาเฉพาะควรมีการเพิ่มวิชาดังต่อไปนี้
คือ คณิตศาสตร์ วิชาที่จะนำไปใช้ประกอบการสอนศีลธรรม วิชาที่จะนำไป
ประกอบการสอนหน้าที่พลเมือง อารยธรรมโบราณ ประวัติศาสตร์แอฟริกา
เหตุการณ์ปัจจุบัน ภูมิศาสตร์การเมือง ภูมิศาสตร์ภูมิภาค ภูมิศาสตร์กายภาพ
ทักษะแผนที่ กฎหมายและรัฐธรรมนูญ ขบวนการศึกษา ประวัติชนชาติไทยก่อนสมัย
สุโขทัย เป็นต้น

บัณฑิตครูศาสตร์จำนวน ๒๕ คน และนิสิตฝึกสอนจำนวน ๑๕ คน รวม
ทั้งสิ้น ๔๐ คน แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อบกพร่องหรือจุดอ่อนของหมวดวิชา
เฉพาะว่า เนื้อหาความรู้ในแต่ละหัวข้อเรื่องน้อยเกินไป ไม่ละเอียดลึกซึ้งเท่า
ที่ควร การจัดวิชาบังคับในหมวดวิชาเฉพาะยังไม่เหมาะสมวิชาที่จัดให้เรียนมี
น้อยไม่ครอบคลุมความรู้ทางสังคมศาสตร์ใดทั่วถึง ไม่ทราบขอบข่ายของเรื่อง
ที่จะเรียนล่วงหน้าทำให้รู้สึกไม่ทราบแนวทางการเตรียมตัวมาเรียน หน่วยกิต
สำหรับหมวดวิชาเฉพาะน้อยเกินไป อาจารย์บางท่านสอนอย่างไม่มีจุดมุ่งหมาย
ที่จะเตรียมนิตินิตออกไป เป็นครูสังคมศึกษาระดับมัธยม วิธีการสอนของอาจารย์
บางท่านมีแต่การบรรยายไม่ค่อยมีการทำรายงานคนกล่าวอภิปราย เนื้อหาบาง
วิชาซ้ำซ้อนกัน เนื้อหาที่เคยเรียนมาตอน ม.ศ. ๔ - ๕ ปริมาณเนื้อหาความรู้ที่
ได้รับไม่เพียงพอต่อความต้องการ ขอสอบถามวัดผลส่วนมากมุ่งความจำและไม่
ค่อยมีการแนะนำหนังสือหรือข้อหนังสือสำหรับเป็นหนังสืออุเทศประจำวิชา

บัณฑิตครูศาสตร์จำนวน ๓๑ คน และนิสิตฝึกสอนจำนวน ๑๕ คน รวม
ทั้งสิ้น ๔๖ คน แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อดีของหมวดวิชาเฉพาะว่า เนื้อหา
ความรู้ทุกเรื่องนำไปใช้ประกอบการสอนสังคมศึกษาระดับมัธยมได้เป็นแนวทาง
ที่สำคัญการยกตัวอย่างเพิ่มเติม ทำให้มีความรู้กว้างขวาง รู้ความเป็นไปของโลก
เตรียมครูไปสอนในสายวิชาสังคมศึกษาโดยเฉพาะ อาจารย์สอนดีได้เนื้อหาสาระ
มาก โดยเฉพาะอาจารย์จากคณะอักษรศาสตร์และรัฐศาสตร์

ผู้แสดงความคิดเห็นจำนวน ๔๓ คน ต้องการให้มีการเปลี่ยนแปลงหมวดวิชาเฉพาะเกี่ยวกับการสอน คือควรคำนึงถึงหลักสูตรระดับมัธยมโดยสอนสิ่งเข้ปเรื่องในทรงกันจะไค้ค่าความรู้ไปใช้ไค้มากที่สุด ทำอย่างไค้จึงจะเรียนเนื้อหาความรู้ไค้ละเอียดถี่ถี่กว่าไค้เป็นอยู่ เ้ริมจำนวนวิชาในหมวดวิชาเฉพาะ และจำนวนหน่วยกิตไค้มากกว่า ๓๐ หน่วยกิต ควรไค้มีข้เสนอแนะเรียนสำหรับการศึกษาแต่ละวิชา ควรไค้มีการแนะนำหนังสือและแหล่งวิทยาคารหรือลิมส์กับบรรยายประกอบการเรียนมาก ๆ ควรไค้มีอุปกร์ประกอบการสอน ควรไค้มีนิสัยไค้ศึกษาเหตุผลวิชาภัยวิชาเรียนเหตุการต่าง ๆ ควรไค้มีการศึกษาเอกสารตามที่สำคัญทุกแห่งของประเทศไทย จัดเนื้อหาวิชาและเวลาเรียนไค้เหมาะสมสมกลุ่มกัน การจัดวิชาต่าง ๆ ควรไค้สัมพันธ์สอดคล้องกัน ความรู้จะไค้ต่อเนื่องได้เป็นประโยชน์ส่งเสริมซึ่งกันและกัน จัดกิจกรรมไค้มีนิสัยคิดว่าไค้ศึกษาด้วยตนเองมาก ๆ และคิดงานผลโดยให้มาารายงาน วิจารณ์ หรือออกข้อสอบไค้ครอบคลุมถึงสิ่งไค้มีศึกษาไปค้กว่าการวัดผลควรไค้มีเกณฑ์ตัดสินไค้เป็นมาตรฐานแน่นอน

หมวดวิชาเลือกเสรี (ในสาขาวิชาเอก)

ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณค่าและประโยชน์ของหมวดวิชาเลือกเสรีไค้ถือว่าการสอนสิ่งกมศึกษาระดับมัธยม มีข้คิดกรุณาศกร์ ๓๔ คน เห็นว่าวิชาไค้มีคุณค่าและประโยชน์อยู่ในระดับมากไค้แก่วิชาหลักรัฐศาสตร์ เอเชียอาคเนย์สมัยศกวรรรที่ ๒๐ ภูมิศาสตร์เศรษฐกิจ องค์การสหประชาชาติ อุดมนิยมวิทยา และวิชาไค้ไค้เห็นว่ามีคุณค่าและประโยชน์อยู่ในระดับปานกลาง ไค้แก่วิชาโบราณคดี หลักเศรษฐศาสตร์การเมืองระหว่างประเทศ การสงวทรพยากรธรรมชาติ มนุษยวิทยา แต่สำหรับนิสัยไค้สอนจำนวน ๒๒ คน เห็นว่าวิชาไค้มีคุณค่าและประโยชน์อยู่ในระดับมากไค้แก่หลักรัฐศาสตร์ อุดมนิยมวิทยา ส่วนวิชาไค้ไค้เห็นว่ามีคุณค่าและประโยชน์อยู่ในระดับปานกลางไค้แก่ภูมิศาสตร์เศรษฐกิจ องค์การสหประชาชาติ การเมืองระหว่างประเทศ มนุษยวิทยา และวิชาไค้ไค้เห็นว่ามีคุณค่าและประโยชน์อยู่ในระดับน้อยไค้แก่วิชาเอเชียอาคเนย์สมัยศกวรรรที่ ๒๐ โบราณคดี หลักเศรษฐศาสตร์ และการสงวทรพยากรธรรมชาติ จากการเปรียบเทียบความเห็นของทั้ง ๒ ฝ่ายจะไค้เห็นว่ามีความคิดเห็นตรงกันเพียง ๔ วิชาเท่านั้น

มติฉัตรศาสตราจารย์จำนวน ๘๘ คนและนิสิตฝึกสอนจำนวน ๒๖ คน รวมทั้งสิ้น ๑๑๔ คน แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของการจัดเนื้อหาความรู้วิชาต่าง ๆ ในหมวดวิชาเลือกเสรีว่า วิชาที่เห็นควรว่าจะจัดเนื้อหาความรู้ไว้เหมาะสมที่จะส่งเสริมการสอนสังคมศึกษาระดับมัธยม ได้แก่วิชาเอเชีย จากแบบสัมพัทธ์ทศวรรษที่ ๒๐ หลักสูตรศาสตร์ การเมืองระหว่างประเทศ ลุคซีนิยม วิทยา ส่วนวิชาอื่น ๆ ทั้งมติฉัตรศาสตราจารย์ และนิสิตฝึกสอนแสดงความเห็นวามไม่แน่ใจ และไม่เห็นว่าควรที่จะจัดเนื้อหาความรู้ไว้เหมาะสมที่จะส่งเสริมการสอนสังคมศึกษา

มีผู้แสดงความคิดเห็น ๔๑ คนเกี่ยวกับเนื้อหาความรู้ เรื่องที่ควรเพิ่มเข้าไปในวิชาต่าง ๆ ของหมวดวิชาเลือกเสรี ส่วนใหญ่เห็นว่าเนื้อหาความรู้ที่จัดไว้ในวิชาต่าง ๆ ของหมวดวิชาเลือกเสรีเหมาะสมแล้วไม่ควรมีผู้แสดงความคิดเห็นบางส่วนเห็นว่าควรที่จะเพิ่มเนื้อหาความรู้บางเรื่อง เช่น วิชาหลักสูตรศาสตร์ ควรเพิ่มเนื้อหา เรื่องระบอบการปกครองแบบต่าง ๆ กฎหมายที่ประธานกรรฐ และวิชาองค์การสหประชาชาติควรเพิ่มเนื้อหา เรื่องผลงานขององค์การสหประชาชาติในปัจจุบัน องค์การเพื่อสันติภาพของโลกและการดำเนินงานเพื่อสันติภาพในปัจจุบัน เป็นต้น

มติฉัตรศาสตราจารย์จำนวน ๒๕ คน และนิสิตฝึกสอนจำนวน ๑๖ คน รวมทั้งสิ้น ๔๑ คน แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดเนื้อหาความรู้บางเรื่องออกจากวิชาต่าง ๆ ของหมวดวิชาเลือกเสรีว่า ไม่ควรตัดเนื้อหาความรู้เรื่องใดออกเลย โดยให้เหตุผลว่าทุกเรื่องที่เกี่ยวข้องไปจากวิชาต่าง ๆ ของหมวดวิชาเลือกเสรีนี้สามารถนำไปใช้ประโยชน์อย่างอิ่งในการสอนสังคมศึกษาระดับมัธยมได้ทั้งสิ้น และที่เรียนไปก็น้อยและขาดความลึกซึ้งอยู่แล้ว ฉะนั้น ถ้าตัดเนื้อหาเรื่องใดออกก็จะทำให้ผู้รับความรู้ลดลงไปอีก

บัณฑิตรัฐศาสตร์จำนวน ๑๖ คน และนิสิตฝึกสอนจำนวน ๑๔ คน รวมทั้งสิ้น ๓๐ คน แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการตัดขางวิชาออกจากหมวดวิชาเลือกเสรีว่าไม่ควรตัดวิชาใดออกเลย แต่มีผู้ตอบแบบสอบถามส่วนน้อยเห็นว่าควรตัดวิชาที่ได้ประโยชน์น้อย คือวิชาโบราณคดี ส่วนวิชาเอเชียอาคเนย์สมัยศตวรรษที่ ๒๐ ควรจัดเป็นวิชาบังคับในหมวดวิชาเอกซึ่งนิสิตทุกคนควรจะได้เรียน

บัณฑิตรัฐศาสตร์และนิสิตฝึกสอนส่วนมาก-คองการให้เพิ่มจำนวนวิชาในหมวดวิชาเลือกเสรี เช่น วิชาเหตุการณ์ของโลกปัจจุบัน วิชาที่จะนำไปประกอบการสอนหน้าที่ยลเมือง วิชาที่จะนำไปประกอบการสอนศีลธรรม วิเคราะห์ข่าว คางแดน สมุทราศาสตร์ คาราศาสตร์ ชวนิวิทยา เป็นต้น โดยให้เหตุผลว่าจะได้ช่วยให้ นิสิตมีความรู้กว้างขวางทันสมัยและนำไปใช้ประกอบการสอนสังคมศึกษา

จากถาวรศึกษาราชการหรือจุดอ่อนของหมวดวิชาเลือกเสรี พบว่าบัณฑิตรัฐศาสตร์จำนวน ๕ คน และนิสิตฝึกสอนจำนวน ๔ คน รวมเป็น ๙ คน เห็นว่าหมวดวิชาเลือกเสรีไม่มีข้อบกพร่องหรือจุดอ่อน แต่มีบัณฑิตรัฐศาสตร์และนิสิตฝึกสอนส่วนมากคือ ๒๕ คน เห็นว่าหมวดวิชาเลือกเสรีมีข้อบกพร่องหรือจุดอ่อนคือ จำนวนวิชาเลือกเสรีมีน้อย จำนวนหน่วยกิตบังคับสำหรับหมวดวิชานี้น้อยไป การเลือกเรียนวิชาเลือกเสรียังไม่ดีเท่าที่ควร เพราะนิสิตมักจะเลือกเรียนวิชาอื่นที่มีประโยชน์ต่อการนำไปใช้ประกอบการสอนสังคมศึกษาน้อย ซึ่งถ้าเรียนแล้วจะไร้ค่าแน่แท้ บางครั้งการจัดเวลาเรียนจะตรงกับวิชาบังคับในหมวดอื่นทำให้เลือกเรียนวิชาที่สนใจไม่ได้ เมื่อหาบางวิชาไม่ละเอียดลึกซึ้งเท่าที่ควร บางวิชามีเนื้อหาความรู้บางเรื่องซ้ำกับที่เคยเรียนมาตอน ม.ศ. ๔-๕ และจำนวนวิชาเลือกเสรีที่จะส่ง เสริมการสอนภูมิศาสตร์ หรือประวัติศาสตร์ หรือหน้าที่ หรือศีลธรรม ไม่ครอบคลุมคู่กัน นอกจากนั้นยังไม่เคยมีการแนะนำหนังสือสำหรับประกอบการค้นคว้าศึกษาเพิ่มเติม

ผู้วิจัยพบว่าหมวดวิชาเลือกเสรีมีข้อดีคือ ส่งเสริมเนื้อหาวิชาการทำให้ นิสิตมีความรู้ความเข้าใจกว้างขวางในหมวดวิชาเฉพาะยิ่งซ้ำ ให้พื้นฐานความรู้

ทางสังคมศาสตร์ มีหลายวิชาใหญ่ เรียนเลือกได้ตามความสนใจ เนื้อหาความรู้
ในหมวดวิชานี้สามารถนำไปประโยชน์ในการสอนสังคมศึกษาได้ดี และเป็นแนวทาง
ในการค้นคว้าเนื้อหาวิชาในการสอน

บัณฑิตกรศาสนาจารย์จำนวน ๓๕ คน และนิสิตฝึกสอนจำนวน ๒๕ คน รวม
ทั้งสิ้น ๖๐ คน เห็นด้วยว่าควรจัดเนื้อหาความรู้ในหมวดวิชาการศึกษาทั่วไป
หมวดวิชาครู หมวดวิชาเฉพาะ และหมวดวิชาเลือกเสรี ใกล้เคียงคล่องตรงกับ
ความต้องการของโรงเรียนมัธยมศึกษา เป็นส่วนมาก

สำหรับความคิดเห็น เกี่ยวกับความพอเพียงของการจัดเนื้อหาวิชาที่จะ
นำไปใช้สอนนักเรียนมัธยมศึกษาในวิชาต่าง ๆ ของหมวดวิชาสังคมศึกษา พบว่า
บัณฑิตกรศาสนาจารย์และนิสิตฝึกสอนต่างก็ เห็นด้วยว่าคณะครูศาสนาจารย์จัดสอนเนื้อหาวิชา
ให้เพียงพอแก่การนำไปใช้สอนวิชาภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ และหน้าที่พลเมือง
แก่นักเรียนระดับมัธยม แต่ผู้ตอบแบบสอบถามไม่แน่ใจว่าคณะครูศาสนาจารย์จัดสอน
เนื้อหาวิชาให้เพียงพอแก่การนำไปใช้สอนวิชาศีลธรรมหรือไม่

กิจกรรมเสริมหลักสูตร

จากการศึกษา เกี่ยวกับกิจกรรมเสริมหลักสูตร พบว่าในจำนวนผู้ตอบ
แบบสอบถามทั้งหมด ๖๐ คน มีบัณฑิตกรศาสนาจารย์จำนวน ๒๕ คน และนิสิตฝึกสอน
จำนวน ๒๕ คนรวมเป็น ๕๐ คน เป็นสมาชิกชุมนุมสังคมศึกษา และได้ความเห็น
ว่าชุมนุมสังคมศึกษามีส่วนช่วยให้มีความรู้ทางวิชาการหมวดวิชาสังคมศาสตร์ดีขึ้น
ไม่มากนัก นอกจากนั้นบัณฑิตกรศาสนาจารย์และนิสิตฝึกสอนแสดงความคิดเห็นว่า
กิจกรรมเสริมหลักสูตรที่วัดขึ้นในคณะครูศาสนาจารย์ที่มีประโยชน์ต่อการสอนสังคมศึกษา
มากที่สุดคือ ชุมนุมสังคมศึกษา หัดนักเรียน การอภิปราย และการฉายภาพยนตร์

เกี่ยวกับกิจกรรมเสริมหลักสูตรของคณะครูศาสนาจารย์และมหาวิทยาลัย
บัณฑิตกรศาสนาจารย์และนิสิตฝึกสอน เห็นว่ามีส่วนช่วยให้จัดหรือร่วมกิจกรรมของ
โรงเรียนมัธยมอยู่ในระดับปานกลาง

การฝึกสอน

ความคิดเห็นของบัณฑิตครูศาสตร์ และนิสิตฝึกสอนเกี่ยวกับข้อบกพร่องหรือจุดอ่อนของการฝึกสอนผู้วิจัยพบว่า บัณฑิตครูศาสตร์และนิสิตฝึกสอนบางส่วนเห็นว่าไม่มีข้อบกพร่องเลย แต่ยังมีผู้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อบกพร่องของการฝึกสอนว่าอาจารย์มีเหตุผลมีจำนวนน้อยมาไม่ถึง ไม่คอยสม่ำเสมอ พื้นฐานความรู้วิชาการของนิสิตบางคนน้อยไปจากความแม่นยำ และระยะเวลาของการฝึกสอนซึ่งเห็นว่ามีน้อยเกินไป

แม้ว่าการฝึกสอนจะมีข้อบกพร่องบ้างก็ตาม โปรแกรมการฝึกสอนสายสังคมศึกษายังมีข้อดีหลายด้าน เช่น เป็นโปรแกรมที่ได้ประสบการณ์ต่าง ๆ เกี่ยวกับการเรียนการสอนเป็นการเตรียมตัวเพื่อประกอบอาชีพครู ได้ทดลองใช้ทฤษฎีหรือเนื้อหาวิชาการต่าง ๆ ที่เรียนไป พร้อมทั้งได้สำรวจตนเองว่าเหมาะสมกับวิชาชีพ นี้หรือไม่ และช่วยให้ นิสิตครูจุดอ่อนข้อบกพร่องของตนเองจะได้เตรียมแก้ไขเมื่อเป็นครูในอนาคต

ขอเสนอแนะในการปรับปรุงโปรแกรมการเตรียมครูสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษา บัณฑิตครูศาสตร์จำนวน ๒๓ คนและนิสิตฝึกสอนจำนวน ๑๓ คน รวมทั้งสิ้น ๓๖ คน ให้ขอเสนอแนะที่นับว่าเป็นประโยชน์อย่างมากต่อการปรับปรุงโปรแกรมการเตรียมครูสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นว่า หมวดวิชาต่าง ๆ ทั้งหมวดวิชาการศึกษาทั่วไป หมวดวิชาครู หมวดวิชาเฉพาะ และหมวดวิชาเลือกเสรี ควรจะจัดจำนวนวิชาในแต่ละหมวดให้ได้สัดส่วนสมดุลกัน และควรคำนึงถึงสิ่งที่มีนัยจะนำไปใช้ประโยชน์ในการสอนสังคมศึกษาให้มากที่สุด ควรสอนแต่ละวิชาให้มีความละเอียดลึกซึ้ง ควรพิจารณาความสมดุลระหว่างหน่วยกิตและเนื้อหาวิชาการปรับปรุงเนื้อหาและวิธีการสอน ควรกำหนดให้แน่นอนว่า นิสิตซึ่งเลือกเรียนสังคมศึกษาเป็นวิชาเอก ควรจะเลือกเรียนวิชาใดบ้างในแต่ละหมวด

ควรแนะนำหนังสือและแหล่งวิทยาคารมาก ๆ เพื่อส่งเสริมให้ศิษย์มีนิสัยในการ
ศึกษาค้นคว้า ไม่ควรเน้นแต่ภาคทฤษฎีอย่างเดียว ควรให้มีการปฏิบัติมาก ๆ
และควรให้ฝึกหัดรวมชอบช่วยเนื้อหาความรู้ที่เรียนทฤษฎีในชั่วโมงแรกที่เรียน

สำหรับการฝึกสอน ควรจัดปริมาณอาจารย์นี้ให้พอเพียงเพื่อจะ
ได้ทำการนี้เทศ อย่างเป็นสม่ำเสมอ ควรให้ฝึกทดลองวิธีสอนทุกวิธีที่เรียนไป
ควรให้มีอาจารย์นี้เทศประจำโรงเรียนฝึกสอน ควรให้ฝึกได้ฝึกทำบันทึก
การสอนและเตรียมอุปกรณ์ให้พร้อม สร้างหรือมีเวลาสรวมโครงการฝึกสอนใน
ปีที่ ๓ และควรมีการศึกษาหนังสือแบบเรียน หลักสูตรสายวิชาสังคมศึกษาของ
ระดับมัธยมศึกษาบางละเอียดในชั่วโมงการสอนสังคมศึกษาในโรงเรียนมัธยม

ส่วนกิจกรรมเสริมหลักสูตรนั้น ควรมุ่งด้านวิชาการและส่งเสริมความรู้
หมวดวิชาเอกมาก ๆ ควรมีกิจกรรมประจำชุมนุมบ่อย ๆ ควรมีการสนับสนุน
และอุดหนุนทางด้านเงินงบประมาณมากกว่านี้ พยายามให้ชุมนุมสังคมศึกษาจัด
กิจกรรมในด้านสังคมศึกษา เพื่อช่วยนิสิตก่อนออกฝึกสอน โดยกำหนดรายการ
ไว้ล่วงหน้า มีอาจารย์ที่ปรึกษาควบคุมอย่างใกล้ชิด กิจกรรมที่จะจัดการให้
น่าสนใจมากที่สุดที่จะกระตุ้นให้สมาชิกเข้าร่วมกิจกรรมของชุมนุม

ขอเสนอแนะของผู้วิจัย

ตามที่ได้อธิบายมาแล้วว่า ครูสังคมศึกษาเป็นบุคคลที่มีความสำคัญยิ่ง
ที่จะช่วยให้นักเรียนเข้าใจโลกที่เขาอาศัยอยู่ เพื่อให้เขาสามารถปรับตัวให้เข้า
กับสังคมได้ เป็นการเตรียมตัวนักเรียนให้เป็นพลเมืองดีของสังคม ถ้าครูไม่
ดีไม่มีคุณภาพมาสอน จะทำให้การสอนวิชาต่าง ๆ ที่บรรจุไว้ในหลักสูตรวิชา
สังคมศึกษา ไม่บรรลุผลสัมฤทธิ์ความมุ่งหมาย ฉะนั้น สถาบันฝึกหัดครูจึงนับว่าเป็น
สถาบันที่สำคัญยิ่ง เพราะเป็นแหล่งที่จะฝึกหัดและเตรียมครูสังคมศึกษาให้มี
คุณสมบัติสมความมุ่งหมายได้ ควรจะได้ฝึกหัดและเตรียมครูให้พร้อมทั้งในด้าน

ความรู้ทางวิทยาการและทางวิชาครู ตลอดจนมีบุคลิกภาพที่เหมาะสมแก่การ
เป็นครูสังกัดศึกษาผู้ซึ่งมีความรับผิดชอบอันยิ่งใหญ่ต่อสังคม

จากการวิจัยโปรแกรมการเตรียมครูสังกัดศึกษาระดับมัธยมศึกษา
ผู้วิจัยได้รวบรวมเสนอแนะข้อคิดเห็นส่วนที่บางประการเกี่ยวกับหลักสูตร ตำรา
อุปกรณ์การสอน วิธีการเรียนการสอน การฝึกสอน กิจกรรมเสริมหลักสูตร
ดังต่อไปนี้

๑. หลักสูตร

หลักสูตรที่มุ่งจะให้การศึกษาอบรมแก่ผู้ที่ประสงค์จะประกอบอาชีพ
ครู ควรจะคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้ คือ

๑.๑ ควรปรับปรุงหลักสูตร เนื้อหาวิชาให้สอดคล้องกับความต้องการ
ของโรงเรียนมัธยมใหม่มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ รวมทั้งเพิ่มวิชาสาขาใหม่ ๆ
โดยเฉพาะวิชาชีพให้เหมาะสมทันต่อความก้าวหน้าของสังคมและทางวิทยาการ
อยู่เสมอ

๑.๒ ควรจะบรรจุเนื้อหาให้มีรายละเอียดลึกซึ้งพอควรในหัวข้อหนึ่ง ๆ

๑.๓ ควรจัดสัดส่วนระหว่างหมวดวิชาการศึกษาทั่วไป หมวดวิชาครู
หมวดวิชาเฉพาะ และหมวดวิชาเลือกเสรี ให้มีความสมดุลย์กัน

๑.๔ คณะกรรมการหลักสูตรควรประเมินผลและพิจารณาจากความเหมาะสม
ของหลักสูตรทุกปี ซึ่งควรประกอบควมกับผู้เชี่ยวชาญทางวิทยาการแขนงต่าง ๆ
ในสายการศึกษาทั่วไป (General Education) และการฝึกหัดครู
(Professional Education)

๑.๕ ควรจะติดตามผลของการผลิตครู สังกัดศึกษาระดับมัธยมโดย
สม่ำเสมอ เพื่อจะได้ทราบข้อดีข้อเสียและหาทางแก้ไขปรับปรุงให้ได้มาตรฐาน
และสอดคล้องกับความต้องการของประเทศชาติ

๑.๒ การจัดทำหลักสูตร ควรจะได้มีการประชุมผู้เชี่ยวชาญในด้านวิชาการต่าง ๆ ทุกสาขาวิชา เพื่อให้หลักสูตรมีเนื้อหาวิชาพอเหมาะพอควร นิสิตจะได้มีความชำนาญในวิชาที่ตนจะสอนซึ่งไม่ต้องถึงกับเป็นผู้เชี่ยวชาญ

๑.๓ ควรจัดให้มีการเลือกวิชาภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ หรือหน้าที่พลศึกษา เป็นวิชาเอกเพียงวิชาเดียว ทั้งนี้ เพื่อจะได้ผลิตครูที่มีความสามารถและชำนาญในการสอนเฉพาะวิชาใดวิชาหนึ่งในหมวดสังคมศึกษา

๑.๔ หลักสูตรควรจะกำหนดให้แน่นอนพอสมควรว่า จะเตรียมนิสิตออกไปสอนในระดับใด (มัธยมศึกษาหรือวิทยาลัย) เพื่อจะได้ไม่ให้เกิดการสับสนในการเตรียมตัวเพื่อเป็นครูในอนาคต

๑.๕ ระเบียบจรรยาในการให้ความรู้แต่ละประเภท ควรจะกำหนดให้แน่ชัดว่าควรจะเรียนอะไร เมื่อใด และอย่างไร โดยคำนึงถึงพื้นฐานและวุฒิภาวะของผู้เรียนและลักษณะของเนื้อหาวิชา เพื่อว่าการเรียนวิชาต่าง ๆ จะได้สอดคล้องต่อเนื่องกัน

๒. ตำราเรียนและหนังสืออ่านประกอบการเรียน

ตำราเรียนและหนังสืออ่านประกอบการเรียน เป็นสิ่งสำคัญยิ่งก็ต่อเมื่อเลือกกลางในการถ่ายทอดความรู้ควรจัดบริการดังนี้

๒.๑ จัดหาตำราเรียนและหนังสืออ่านประกอบการเรียนสำหรับแต่ละวิชาให้เพียงพอ

๒.๒ ควรให้นิสิตซื้อตำราเรียนประกอบการเรียนแต่ละวิชา

๒.๓ แนะนำหนังสือและแหล่งวิทยากรที่น่าสนใจแก่นิสิตมาก ๆ

๓. อุปกรณ์การสอน

อุปกรณ์การสอนนับว่า เป็นสิ่งที่จะช่วยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ดังนั้นควรปรับปรุงอุปกรณ์การศึกษา เพื่อให้มีสื่อเรียนได้มามากในเวลาอันน้อย ให้ได้ทั้ง ความรู้ทางค่านิยมและปัญญา อีกทั้งจัดหาอุปกรณ์การสอนให้เพียงพอที่อาจารย์ผู้สอน จะได้นำไปใช้ประกอบการเรียนการสอน

๔. วิธีการเรียนการสอน

๔.๑ ควรเน้นให้นักศึกษาระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของวิชาที่เรียน ควรหา ความตกลงกันกับนิสิตถึงระเบียบวิธีการเรียนการสอน เช่น การจัดกิจกรรมการวัดผล และขอบข่ายของเนื้อหาวิชาที่เรียนในช่วงโมงแรกที่เริ่มสอน

๔.๒ ควรแนะนำให้นิสิตรู้จักนำความรู้จากวิชาต่าง ๆ มาสัมพันธ์กันตลอดเวลา ตลอดจนของศึกษาเพิ่มเติมด้วยตนเองต่อเนื่องกันโดยไม่หยุดยั้ง ถึงแม้จะสอบผ่านวิชานั้น ๆ ไปแล้วก็ตาม

๔.๓ ควรฝึกให้นิสิตอ่านวารสาร และสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับวิชาที่เรียนไป โดยสม่ำเสมอ เพื่อจะได้เป็นผู้ที่มีความรอบรู้ทันต่อเหตุการณ์

๔.๔ ควรสอนให้นิสิตทราบว่า จะนำประโยชน์จากวิชาที่เรียนไปใช้ได้อย่างไรบ้าง โดยสามารถนำเอาทฤษฎีต่าง ๆ ไปบูรณะใช้ในสภาพที่แท้จริงของการเรียนทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน มองเห็นและคาดการณ์ล่วงหน้าถึงปัญหาอันเกิดหรืออาจจะเกิดขึ้นขณะที่ใช้ทฤษฎีเหล่านั้น อีกทั้งรู้จักค้นหาทางที่จะแก้ไขปัญหานั้น ๆ

๔.๕ ในกรณีที่ทางคณะกรรมการไม่พร้อมที่จะเปิดให้เลือกวิชาเอกวิชาใดวิชาหนึ่งเพียงวิชาเดียวในหมวดสังคณาศึกษาตั้งข้อ ๑.๘ (หน้า ๑๖๒) คณะควรจะเน้นในด้านการเตรียมนิสิตที่เลือกเรียนวิชาสังคณาศึกษาเป็นวิชาเอก ให้สามารถสอนได้ทุกวิชาในหมวดสังคณาศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพกว่าที่เป็นอยู่

๔.๖ ในการเตรียมครู ควรเน้นคุณภาพของเนื้อหาวิชาที่สอนมากกว่าจำนวน หรือปริมาณของเนื้อหาวิชา ไม่ควรสอนโดยคิดว่าของสอนให้จบตามชั่วโมงที่กำหนดไว้ แต่ควรคำนึงถึงเนื้อหาวิชาที่นิสิตจะได้รับ

๔.๗ เนื้อหาวิชาสังคมศึกษา ควรสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตรระดับมัธยม แต่ให้ลึกซึ้งและกว้างขวางกว่า ให้ครอบคลุมเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับลักษณะและส่วนประกอบของสังคมไทย เช่น กฎหมาย ศิลปกรรม เศรษฐกิจ ศาสนา วัฒนธรรมไทย เป็นต้น

๔.๘ ควรจัดวิชาเลือกเสรีทางสาขาสังคมศึกษาให้มากขึ้น

๔.๙ ควรฝึกให้นักเรียนมีทักษะและนิสัยในการระดมอุปกรณ์การสอน เช่น ปฏิทิน รูปภาพ หนังสือที่เกี่ยวข้องกับเรื่องราวทางสังคมศึกษาซึ่งมีอยู่ทั่วไป

๔.๑๐ ควรจะฝึกฝนนิสัยคิดใหม่มองดูปรากฏการณ์ต่าง ๆ ทั้งทางธรรมชาติและสังคมในแง่ของเหตุและผล และการสัมพันธ์เกี่ยวโยงข้อเนื้อกัน ไม่ใช่รับเอาหรือคัดค้านว่า หาข้อเท็จจริงต่าง ๆ โดยไม่รู้จักการวิเคราะห์ข้อเท็จจริงเหล่านั้น

๔.๑๑ ควรใต้นิสิตมีความแม่นยำในการใช้แผนที่และสามารถใช้อุปกรณ์โสภณทัศนศึกษาชนิดต่าง ๆ ทางสังคมศึกษาอย่างเหมาะสม

๔.๑๒ อาจารย์และนิสิตควรทำงานร่วมกันอย่างใกล้ชิดตลอดระยะเวลาที่เรียนวิชานั้น ๆ และควรใต้นิสิตมีการติดตามแก้ปัญหาทั้งรายบุคคลและกับส่วนรวมเกี่ยวกับวิชาที่เรียนไปอย่างสม่ำเสมอ

๔.๑๓ อาจารย์ผู้สอนวิชาต่าง ๆ ในแต่ละหมวดวิชา ควรมีการประชุมประสานงานเพื่อให้วิชาต่าง ๆ มีความสัมพันธ์ต่อกัน

๔.๑๔ หัวหน้าสายวิชาสังคมศึกษา ควรจะได้จัดให้มีการสัมมนา ระหว่างอาจารย์ผู้สอนวิชาในหมวดนี้ เพื่อจะได้ช่วยกันแก้ปัญหาการสอน และหาทางปรับปรุงการสอนให้ดีขึ้น และควรสนับสนุนให้อาจารย์ทำประมวลการสอน ซึ่งประมวลการสอนนี้อาจจะทำได้อีกแบบ คือ ใต้นิสิตมีการประชุมร่วมกันระหว่างสหายชั้นฝึกหัดครู โดยหัวหน้าสายวิชาสังคมศึกษา เป็นผู้รวบรวมประชุมก่อน แล้วจึงนำไปชี้แจงกับ อาจารย์ในสาขาวิชาของคณะให้ทราบความมุ่งหมายและวิธีการ

- ๕.๑๔ ควรให้นิสิตได้ค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองมาก ๆ
- ๕.๑๕ อาจารย์ควรสอนให้เป็นตัวอย่าง เพื่อให้นิสิตจะนำไปฝึกหัดบ้าง
- ๕.๑๖ ควรใช้วิธีการสอนหลาย ๆ แบบเป็นต้นว่า การบรรยาย การอภิปราย และการค้นคว้าประกอบกัน นอกจากนั้น ควรใช้โสตทัศนศึกษา ประกอบการสอนด้วย
- ๕.๑๗ อาจารย์ผู้สอนควรวิจัยการสอนของตนเองอย่างสม่ำเสมอ เพื่อจะได้ปรับปรุงการสอนให้ดีขึ้นเรื่อย ๆ
- ๕.๑๘ การสอนสิ่งที่จะปฏิบัติได้ (Practical) ให้แก่นิสิต
- ๕.๑๙ ควรจัดประสบการณ์นอกสถานที่ โดยการจัดทัศนศึกษาเพิ่มขึ้น

๕. การฝึกสอน

การฝึกสอนนับเป็นหัวใจของโครงการฝึกหัดครูทุกชั้นทุกประเภท ซึ่งจัดเป็นกิจกรรมขั้นสุดท้ายเพื่อให้ประสบการณ์ตรงแก่นิสิตก่อนที่จะออกไปประกอบอาชีพเป็นครูประจำการจริง ๆ ดังนั้นจึงควรทำเนืองถึงสิ่งต่อไปนี้คือ

๕.๑ ควรจัดอาจารย์นิเทศก์ให้อยู่ประจำโรงเรียนเป็นสวามิภักดิ์ และอาจารย์นิเทศก์ควรมีชั่วโมงสอนน้อยกว่าปกติหรือไม่เลย ในระยะที่ทำหน้าที่นิเทศการฝึกสอน ทั้งนี้ เพื่อให้มีโอกาสดูแล ช่วยเหลือนิสิตฝึกสอนได้ทั่วถึง และมากครั้ง

๕.๒ อาจารย์ที่ออกไปนิเทศนิสิตฝึกสอน ควรจะเป็นผู้ที่มีความรู้ด้านวิชาการศึกษาย่างดี และเคยมีประสบการณ์เกี่ยวกับการสอนในระดับชั้นเรียน ซึ่งนิสิตฝึกสอนออกไปทำการฝึกสอนไม่น้อยกว่า ๑ ปี

๕.๓ อาจารย์นิเทศก์ควรจะได้ดูแลเอาใจใส่นิสิตทุกชั่วโมงของการฝึกสอน ถ้าไม่อาจทำได้ก็ควรขอความร่วมมือจากครูประจำชั้นหรือครูพี่เลี้ยง ช่วยสังเกตการสอนแทน ทั้งนี้ จะต้องจัดให้มีจำนวนอาจารย์มากเพียงพอ

๕.๕ การคิดชมหรือการให้คำแนะนำแก่นิสิตฝึกสอน ควรเป็นการแนะนำ
ที่นิสิตฝึกสอนปฏิบัติได้

๕.๕ การวัดผลควรจะทำโดยสม่ำเสมอ และตลอดเวลาฝึกสอนของนิสิต

๕.๖ การพิจารณาให้คะแนน ควรพิจารณาว่านิสิตฝึกสอนได้เจริญออกมา
กว่าการสอนในคราวแรก ๆ หรือไม่ ไม่ควรนำไปเปรียบเทียบกับนิสิตฝึกสอนคน
อื่น ๆ แต่ให้เปรียบเทียบกับตัวนิสิตฝึกสอนผู้นั้นเอง

๕.๗ ถ้านิสิตมีงานพิเศษที่กองทำนอกเหนือจากการสอนควรจะมีการ
พิจารณาประกอบการให้คะแนนด้วย

๕.๘ ในการสอนของนิสิตฝึกสอน: ไม่ควรเพ่งเล็งกิจกรรมและอุปกรณ์
การสอนมากเกินไป จนกระทั่งผิดกับชีวิตจริงที่ครูควรจะเป็นในเวลาสอนจริง

๕.๘ ควรจัดห้องสังคมนา ให้มีหนังสือวิชาการและอุปกรณ์การสอนที่
ทันสมัยอย่างเพียงพอ เพื่อเป็นแหล่งความรู้ทางวิชาสังคมนาโดยเฉพาะ

๕.๙ การจัดการฝึกงาน (workshop) ในระหว่างหยุดเทอมปลาย
ปีที่ ๓ ให้นิสิตที่จะออกฝึกสอนได้ศึกษาหลักสูตร แบบเรียน วิชาสังคมนาในระดับ
ชั้นที่ตนจะสอนและฝึกหัดทำบันทึกการสอน อุปกรณ์ ให้พร้อมเสร็จ จะได้นำไปได้
ในเวลาฝึกสอน

๖. กิจกรรมเสริมหลักสูตร

๖.๑ ควรจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้สอดคล้องกับหลักสูตรให้มากขึ้น

๖.๒ กิจกรรมเสริมหลักสูตรควรจะเป็นด้านเนื้อหาวิชาการ

๖.๓ ควรกำหนดกิจกรรมให้แน่นอนตลอดปี และยืดหยุ่นได้ในบางคราว
และควรจัดกิจกรรมให้ได้โดยจริง ๆ

๖.๔ ควรจัดกิจกรรมที่จะถึงความสามารถในการเรียนรู้ของนิสิตออกมา
ใช้ให้เป็นประโยชน์มากที่สุด และกิจกรรมที่เลือกมาใช้นั้น ควรจะให้นิสิตมีโอกาส

ได้ปฏิบัติอย่างเพียงพอ เพื่อจะได้ผลตรงตามวัตถุประสงค์ที่ได้วางไว้ เช่น
เชิญวิทยากรมาให้ความรู้แก่นิสิตในหัวข้อที่สำคัญและน่าสนใจ ซึ่งวิทยากรผู้นั้น
จะต้องมีความรู้ดีและให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่ด้วย

๒.๕ ชุมชนสังคมศึกษา ควรจะดำเนินการให้ได้โดยผสมความมุ่งหมายที่
ตั้งไว้ โดยให้ส่งเสริมความรู้ทางงานเนื้อหาวิชาสังคมศึกษาแก่สมาชิก มากกว่า
ที่จะมุ่งให้ประโยชน์ทางงานสังคมและการสมาคม

ขอเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

๑. ควรมีการวิจัยไปรณกรรมการเตรียมครูของคณะครุศาสตร์ในสายวิชา
อื่น ๆ เช่น พหุศึกษา วิทยาศาสตร์ เป็นต้น เพื่อจะได้ปรับปรุงการเตรียมครู
ของคณะครุศาสตร์ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

๒. ควรใช้วิธีการวิจัยแบบอื่น ๆ เช่น การสัมภาษณ์หัวหน้าสายวิชา
สังคมศึกษาที่เป็นผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตครุศาสตร์ หรือเจ้าหน้าที่กรรมการฝึกหัดครู
เพื่อนำความที่สังเกตเห็นมาเปรียบเทียบกัน หรือให้อาจารย์ใหญ่ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชา
บัณฑิตครุศาสตร์ และนัก เรียนที่บัณฑิตครุศาสตร์ทำการสอนสังคมศึกษาอยู่ เขียน
เรียงความเกี่ยวกับประสิทธิภาพของบัณฑิตครุศาสตร์ แล้วนำมาเรียงความนั้นมา
ศึกษาสร้างแบบสอบถามขึ้นครั้งหนึ่งก็ได้

๓. สร้างแบบอย่าง (model) ที่ดีสำหรับถาวรเตรียมครูสังคมศึกษา
ระดับมัธยมศึกษา

๔. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของผลของการปฏิบัติงานของ
บัณฑิตครุศาสตร์กับลักษณะหรือเงื่อนไขของการเตรียมครูสังคมศึกษาของคณะครุศาสตร์

๕. สถาบันฝึกหัดครูอื่น ๆ ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับประสิทธิภาพของการ
เตรียมครูสาขาต่าง ๆ ในสถาบันของตน เพื่อจะได้ร่วมมือกันผลิตครูที่มีคุณภาพ
ให้แก่ประเทศชาติ